

มคอ. 3 รายละเอียดของรายวิชา
Course Specification

รหัสวิชา 0801456 ชื่อวิชา การศึกษากฎหมายเชิงคลินิก
(Clinical Legal Education)

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560
คณะนิติศาสตร์
มหาวิทยาลัยทักษิณ

สารบัญ

หมวด		หน้า
หมวดที่ 1	ข้อมูลทั่วไป	1
หมวดที่ 2	จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์	2
หมวดที่ 3	ลักษณะและการดำเนินการ	3
หมวดที่ 4	การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต	4
หมวดที่ 5	แผนการสอนและการประเมินผล	5
หมวดที่ 6	ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน	9
หมวดที่ 7	การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา	10

รายละเอียดของรายวิชา

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. รหัส ชื่อรายวิชา จำนวนหน่วยกิต รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน รายวิชาที่เรียนพร้อมกัน และคำอธิบายรายวิชา (นำข้อมูลมาจาก มคอ.2 ข้อ 3.1.5 คำอธิบายรายวิชา)

0801456 การศึกษากฎหมายเชิงคลินิก 3(3-0-6)

Taxation

บูรพวิชา : -

ควบคู่ : -

กฎหมายภาคปฏิบัติโดยใช้กระบวนการศึกษากฎหมายเชิงคลินิก เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการปฏิบัติ การสัมมนา การค้นคว้าหาคำความรู้ ศึกษาจากข้อเท็จจริงผ่านการลงพื้นที่ในชุมชน

Laws in practice using clinical legal education process, focusing on student participation in practice, seminar, knowledge researching and community survey

2. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

รายวิชานี้เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2560 คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

- ศึกษาทั่วไป
- วิชาเฉพาะ
- วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน (ถ้ามี)
- วิชาเอก
- วิชาเอกบังคับ
- วิชาเอกเลือก
- วิชาโท
- วิชาประสบการณ์เชิงปฏิบัติ (ถ้ามี)

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

ผศ. จิรนนท์ ไชยบุพผา

วิทยาเขตสงขลา

อาจารย์ชลิรัตน์ มहेสั๊กกุล

วิทยาเขตสงขลา

อาจารย์ผู้สอนรายวิชา

ผศ. จิรนนท์ ไชยบุพผา

วิทยาเขตสงขลา

อาจารย์ชลิรัตน์ มहेสั๊กกุล

วิทยาเขตสงขลา

5. ภาคการศึกษา/ ชั้นปีที่เรียน

ภาคเรียนที่ 2 ชั้นปีที่ 4

6. สถานที่เรียน

อาคารเรียนรวม 17 ห้อง 17301

มหาวิทยาลัยทักษิณ วิทยาเขตสงขลา

7. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายละเอียดของรายวิชาครั้งล่าสุด

27 พฤศจิกายน 2563

หมวดที่ 2 จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

ผลลัพธ์การเรียนรู้ของรายวิชา (Course Learning Outcomes) เมื่อนิสิตศึกษาวิชานี้แล้วนิสิตสามารถ

- 1.1 สามารถปรับใช้หลักกฎหมายได้อย่างถูกต้อง คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างเป็นระบบ
- 1.2 สามารถสืบค้นหรือรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปประเด็น และเลือกใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอได้อย่างเหมาะสม
- 1.3 สามารถให้ปรึกษาเบื้องต้นทางกฎหมายแก่ประชาชนได้
- 1.4 มีความรับผิดชอบ เคารพกฎระเบียบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

2. วัตถุประสงค์ของรายวิชา

- 2.1 เพื่อให้นิสิตมีความรู้ความเข้าใจหลักการทั่วไปในการให้คำปรึกษาทางกฎหมาย
- 2.2 เพื่อให้นิสิตมีทักษะในการจัดทำเอกสารเบื้องต้นทางกฎหมายได้
- 2.3 เพื่อให้นิสิตมีคุณธรรมจริยธรรม ยึดมั่นในจรรยาบรรณทั้งทางวิชาการและทางวิชาชีพทางนิติศาสตร์

หมวดที่ 3 ลักษณะการดำเนินการ

1. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย	สอนเสริม	การฝึกปฏิบัติ/การฝึกงานภาคสนาม	การศึกษาด้วยตนเอง
15 ชั่วโมง/ภาคเรียน	-	90	30 ชั่วโมง/ภาคเรียน

2. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่ และช่องทางในการให้คำปรึกษาแนะนำทางวิชาการแก่นิสิตเป็นรายบุคคล

วิธีการให้คำแนะนำโดยการจัดเวลาให้คำปรึกษารายบุคคลหรือรายกลุ่มตามความต้องการของนิสิตเป็นเวลา 1 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยการประกาศให้นิสิตทราบทางเว็บไซต์หรือติดประกาศหน้าห้องทำงานของอาจารย์

หมวดที่ 4 การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนิสิต

1. แผนที่การกระจายความรับผิดชอบ

รายวิชา	1. คุณธรรม จริยธรรม				2. ความรู้			3. ทักษะทางปัญญา		4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					5. ทักษะการวิเคราะห์			
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1	4.2	4.3	4.4	4.5	5.1	5.2	5.3	5.4
0801431 ภาชี อากร	○	●	○	○	●	●	●	●	○	●	●	●	●		●	●	●	●

ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม		
○ 1.1 มีคุณธรรมและจริยธรรม โดยเน้นความมีวินัย ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละ สุภาพอ่อนน้อมถ่อมตน ขยัน และอดทน และยึดหลักธรรมในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง	- สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในขณะบรรยาย - มอบหมายงาน	- สังเกตพฤติกรรมในระหว่างการบรรยาย/การสอบ - การส่งงานตามกำหนดเวลา
● 1.2 มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อหน้าที่ต่อตนเองและสังคม	สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในขณะบรรยาย	- สังเกตพฤติกรรมในระหว่างการบรรยาย
○ 1.3 ตระหนักและเห็นคุณค่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในสังคมพหุวัฒนธรรม รวมถึงการเคารพสิทธิมนุษยชน	สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมในขณะบรรยาย	- สังเกตพฤติกรรมในระหว่างการบรรยาย
○ 1.4 มีจรรยาบรรณทางวิชาการ วิชาชีพทางกฎหมาย และผดุงความยุติธรรม	มอบหมายงานให้ค้นคว้าเพิ่มเติม โดยให้นิสิตอ้างอิงการค้นคว้าให้ถูกต้องตามหลักการอ้างอิง	- สังเกตพฤติกรรมในระหว่างการบรรยาย/การสอบ - การส่งงานตามกำหนดเวลา - ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย
2. ด้านความรู้		
● 2.1 มีความรู้ความสามารถทางกฎหมาย ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และเข้าใจบริบทของสังคม	- บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย โดยใช้หนังสือ/เอกสารประกอบการสอน	- สอบปลายภาค - ทดสอบความเข้าใจในเนื้อหาท้ายคาบเรียน - ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย
● 2.2 มีความสามารถในการศึกษาค้นคว้า และเพิ่มพูนทักษะที่จำเป็น มี	- มอบหมายงานให้นิสิตไปค้นคว้า โดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ	- ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย

ผลการเรียนรู้	วิธีการสอน	วิธีการประเมินผล
โลกทัศน์ที่กว้างไกล สามารถบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ไปประยุกต์เพื่อพัฒนาตนเองและสังคมได้		
● 2.3 มีทักษะปฏิบัติด้านกฎหมาย	- มอบหมายให้นิสิตลงพื้นที่ในชุมชน	- ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย
3. ด้านทักษะทางปัญญา		
● 3.1 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อกฎหมาย ปรับบทข้อกฎหมายมาใช้กับข้อเท็จจริงในสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม	- บรรยาย - ศึกษากรณีศึกษา - มอบหมายงานกลุ่มให้ค้นคว้า และนำเสนอ	- สอบปลายภาค - ทดสอบประเมินความเข้าใจในเนื้อหาท้ายคาบเรียน
○ 3.2 มีความมุ่งมั่น ใฝ่รู้ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถนำความรู้ไปสร้างสรรค์สังคม	- มอบหมายงานกลุ่มให้ค้นคว้าและการนำเสนอ	- ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย
4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ		
● 4.1 เคารพระเบียบสังคม และมีความรับผิดชอบต่อตนเอง ชุมชน และสังคม	- มอบหมายงานกลุ่มให้ค้นคว้า และนำเสนอ	- ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย
● 4.2 มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี เคารพและให้คุณค่าแก่ตนเองและผู้อื่น	- มอบหมายงานกลุ่มในคาบเรียน	- ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย
● 4.3 มีจิตอาสาและทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งในฐานะผู้นำและสมาชิกของชุมชนและสังคม	- มอบหมายงานกลุ่มในคาบเรียน	- ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ		
● 5.1 มีความสามารถในการสืบค้นรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุปประเด็น นำเสนอ และสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ	- บรรยาย ศึกษากรณีศึกษา อภิปราย โดยสอบถามและให้นิสิตแสดงความคิดเห็นพร้อมกับแสดงเหตุผลและวิธีการคิด - มอบหมายงานให้นิสิตไปค้นคว้า โดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ	- ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย
● 5.2 สามารถเลือกใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศอย่างเหมาะสมและรู้เท่าทัน	- มอบหมายงานให้นิสิตไปค้นคว้า โดยนำเสนอในรูปแบบต่าง ๆ และนำเสนอหน้าชั้นเรียน	- ประเมินจากการทำงานที่ได้มอบหมาย

หมวดที่ 5 แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
1	- อธิบายเค้าโครงการสอนตาม มคอ. 3 และข้อปฏิบัติในชั้นเรียน - แนวคิดและหลักการในการศึกษากฎหมายเชิงคลินิก	1	6	- บรรยาย - Power Point - ให้นิสิตแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทางสังคมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
2	- ปัญหาสังคม และประเด็นปัญหาทางกฎหมาย	1	6	- แบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน ค้นคว้าประเด็นปัญหาทางสังคม และเสนอทางออกในการแก้ไขปัญหา	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
3	- สิทธิมนุษยชน	1	6	- ให้นิสิตแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการถูกละเมิดสิทธิ	
4	- จรรยาบรรณของผู้ให้คำปรึกษา	1	6	- ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
5	- ทักษะการฟังและการสื่อสาร	1	6	- ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
6	- การเก็บข้อมูลในชุมชนและการแปรผล	1	6	- ให้นิสิตฝึกเก็บข้อมูลในชั้นเรียน	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
7 - 8	- การเก็บข้อมูลในชุมชน	1	6	- ให้นิสิตลงพื้นที่เพื่อค้นหาประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดสงขลา	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
9	สอบกลางภาค				
10 - 11	- การจัดทำเอกสารทางกฎหมาย	2	12	- ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์

สัปดาห์ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง		กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้	ผู้สอน
		บรรยาย	ปฏิบัติ		
12	- ทักษะการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท	1	6	- ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
13	- การจัดทำเอกสารเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย	1	6	- ฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน และจัดทำสื่อเผยแพร่ความรู้ทางกฎหมาย	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
14 - 15	ลงพื้นที่และให้คำปรึกษาทางกฎหมายร่วมกับสำนักงานยุติธรรมจังหวัด	2	12	ลงพื้นที่และให้คำปรึกษาทางกฎหมายร่วมกับสำนักงานยุติธรรมจังหวัดในพื้นที่จังหวัดสงขลา	ผศ.จิรนนท์ อ.ชลีรัตน์
16	- สรุปผลการลงพื้นที่				
17	สอบปลายภาค				
18					
รวม		45			

1. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับการประเมิน	ผลการเรียนรู้	ลักษณะการประเมิน (เช่น สอบ รายงาน โครงการ ฯลฯ)	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของคะแนนที่ประเมิน
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	ข้อ 1.2	สังเกตพฤติกรรม/การทำรายงานกลุ่ม	ทุกสัปดาห์	ผ่าน/ไม่ผ่าน
2. ด้านความรู้	ข้อ 2.1, 2.2, 2.3	- ชิ้นงาน - สอบปลายภาค	ทุกสัปดาห์ 17-18	40 60
3. ด้านทักษะปัญญา	ข้อ 3.1			
4. ด้านทักษะความสัมพันธ์ด้านบุคคลและความรับผิดชอบ	ข้อ 4.1, 4.2, 4.3, 4.4	ประเมินจากชิ้นงาน	ทุกสัปดาห์	ผ่าน/ไม่ผ่าน

5. ด้านการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี	5.1,5.2,5.3,5.4	ประเมินจากชิ้นงาน	ทุกสัปดาห์	ผ่าน/ไม่ผ่าน
รวม				100%

หมวดที่ 6 ทรัพยากรประกอบการเรียนการสอน

1. ตำรา เอกสารหลัก และข้อมูลสำคัญ

- 1.1 พรรณรายรัตน์ ศรีไชยรัตน์, การศึกษากฎหมายเชิงคลินิก : ทางเลือกในการปฏิรูปการศึกษากฎหมายไทย, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2555
- 1.2 มารุต บุญนาค, วิชาว่าความและมรรยาททนายความ, พิมพ์ครั้งที่ 16, กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2562
- 1.3 คู่มือการไกล่เกลี่ยระงับข้อพิพาท กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

2. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

- 2.1 ร้อยเอกหลวงสถิตย์พรชำนาญ (เปลี่ยน ลีละสร). หนังสือวิชาข้อเท็จจริง. สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความแห่งสภาทนายความ.
- 2.2 เต็มศักดิ์ คทวนิช, จิตวิทยาทั่วไป (General Psychology), กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดยูเคชั่น, 2556
- 2.3 กนกรัตน์ สุขะตุงคะ, จิตวิทยาคลินิก : จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ, กรุงเทพฯ : เมดิคัลมีเดีย, 2545
- 2.4 ข้อมูลจากเว็บไซต์กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ <http://www.rlpd.go.th/>

หมวดที่ 7 การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนิสิต

- 1.1 ประเมินผลการสอนผ่านระบบสารสนเทศมหาวิทยาลัยทักษิณ
- 1.2 ให้นิสิตทุกคนประเมินประสิทธิผลการสอนของรายวิชาทั้งด้านวิธีสอน การจัดกิจกรรมทั้งในและนอกชั้นเรียน สิ่งสนับสนุนการเรียนการสอนที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ด้วยระบบเครือข่ายของมหาวิทยาลัย
- 1.3 เปิดโอกาสให้นิสิตเสนอปัญหาการเรียนการสอนระหว่างผู้สอนกับนิสิตในทุกชั่วโมงที่ทำการสอน

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

ประเมินการสอนโดยการจัดประชุม ระดมความคิดเห็นจากคณาจารย์ผู้สอนในปลายภาคเรียน

3. การปรับปรุงการสอน

- 3.1 ผู้สอนทบทวนและปรับปรุงกลยุทธ์และวิธีสอนจากผลการประเมินประสิทธิผลรายวิชามาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้น
- 3.2 ผู้สอนค้นคว้าความรู้หรือข้อมูลใหม่ๆมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน
- 3.3 กลุ่มคณาจารย์จัดอภิปราย/สัมมนาเพื่อพัฒนารายวิชาให้เหมาะสมและทันสมัย

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิตในรายวิชา

- 4.1 ประชุมคณาจารย์ผู้สอนเพื่อทวนสอบคะแนนและเกรดของนิสิต
- 4.2 ให้นิสิตได้มีโอกาสตรวจสอบคะแนนและระดับชั้น ก่อนส่งระดับชั้นให้งานทะเบียนนิสิตและบริการการศึกษา
- 4.3 ก่อนสอบปลายภาคจัดประชุมคณาจารย์เพื่อออกข้อสอบร่วมกันเพื่อให้ได้ข้อสอบที่มีมาตรฐาน
- 4.4 คณะอนุกรรมการประกันคุณภาพหลักสูตร และคณะกรรมการประจำคณะ ตรวจสอบผลการเรียนรู้ของนิสิต โดยตรวจสอบข้อสอบ วิธีการให้คะแนนสอบ และค่าระดับชั้น

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

นำผลที่ได้จากการสอบถามความคิดเห็น คะแนนสอบของนิสิต ผลการประชุมสัมมนา นำมาสรุปผล และพัฒนารายวิชาก่อนการสอนในภาคการศึกษาถัดไป